

ANDORRA, REGIDA PEL DRET ROMÀ, PODRIA CASTIGAR DURAMENT AQUEST DELICTE

Processat per injúries

El batlle episcopal —juge d'instrucció—, amb data de 21 d'octubre, ha decretat acte de processament contra el director del setmanari «Poble Andorrà», Antoni Cornella i Serra, pels respectius escrits de querella criminal i denúncia interposats pel govern i el Consell General de les Valls.

Ma. Carme Grau-Ribot

Amb data del 12 de setembre, el setmanari *Poble Andorrà* publicava un editorial que portava per títol «Per què el poble no va a Meritxell? Per què el poble va a Canòlich?» en el qual, segons els demandants, hi havia termes que podien qualificar-se d'injuriosos.

El número inclou l'editorial. A la dreta, el Tribunal de Corts.

Antoni Cornella, en el seu editorial, titllava els elegits andorrans de «patricis que, si anéssim a mirar, més aviat els hauríem de qualificar de llopada». Més enllà diu que «tots plegats són quatre llapissosos que vendrien sa mare per tenir un càrrec i poder-se passejar com galls a Meritxell»; també declara que «el poble fuig d'uns dictadors».

Arran de la publicació d'aquest editorial —que reproduïm—, el govern andorrà, d'una banda, i el Consell General per l'altra, amb el suport dels cònsols —alcaldes— de les set circumscipcions andorranes, han interposat sengles querelles criminals i de-

núncies contra Antoni Cornella, aduint que consideraven l'editorial «altament injuriós i ofensiu per a totes les institucions andorranes i persones que, en exercici dels seus càrrecs, les representen». Els elegits andorrans declaren que els fets «són presumptament constitutius d'un delictes d'injúries i, fins i tot, de desacatament».

La figura d'*injuria atrox*, segons el dret romà, és evocada en l'acte de processament del director del setmanari per part del jutge d'instrucció. El dret romà, pel qual es regeix el Principat d'Andorra, castiga durament la *injuria atrox*, ja que, quan aquesta era dirigida a algun magistrat, podia ser castigada inclús amb la pena de mort. L'instructor argüeix que aquesta figura correspon al delictes de desacatament, ja que, tenint per destinari una autoritat en l'exercici de les seves funcions, tot delictes d'injúria, calúmnia o insult es transforma en des-

Per què el poble no va a Meritxell? Per què el poble va a Canòlich?

Antonio Comella i Serra

Déu Nostre Senyor i la Mare de Déu no suporten els orgullosos que se serveixen de la gran Diada d'unió espiritual i popular per conspirar políticament i aconseguir els seus fins personals.

Els Patricis andorrans (que, si anessin a mirar més aviat, els hauríem de qualificar de llopada) han aconseguit en deu anys, des de la inauguració del monstre del Santuari, desfer la vocació tan entranyable que mantenien els andorrans al voltant de la nostra Patrona, la Mare de Déu de Meritxell.

Abans el Poble participava massivament a la celebració; parlava amb

les autoritats, compartia el moment de l'àpat que es feia a l'aire lliure.

Avui s'ha erigit un mur infranquejable entre aquestes i el Poble: tancats i ben servits a l'interior del Santuari (!) es fan servir els millors plats —pagant el Poble— no sense imposar-los abans uns quants discursos que de tant estrenyinyats fan riure, perquè de política, de debò, de la que necessita la gent, no en saben parlar. Tots plegats són quatre llapissosos que vendrien sa mare per tenir un càrrec i poder-se passejar com a galls a Meritxell, ensenyant al Poble que ells són els importants i els protagonistes.

acatament, *outrage*, segons la legislació francesa i *desacato*, en l'espanyola.

En les consideracions del batlle en l'acte de processament, hi ha que els fets i les expressions reproduïdes, realitzades per escrit i mitjançant un procediment que facilita la publicitat, són «producte del desig d'injuriar». Tenint en compte que en el Principat coexisteixen quatre setmanaris i que són llegits per bona part de la població la difusió d'aquest editorial va ser total, i ha organitzat un bon rebombori.

L'acte declara Antoni Cornella processat, decreta la llibertat provisional condicionada a la prestació d'una fiança d'un milió de pessetes, «atesa la naturalesa del delictes, la repercussió social dels fets i la solvència del processat». Antoni Cornella va pagar immediatament la fiança i està a l'espera de la convocatòria a judici, que passarà al Tribunal de Corts, primera instància penal.

Antoni Cornella posseeix la nacionalitat andorrana i, per tant, és més difícil que sigui expulsat del Principat, com succeeix quan un estranger comet algun delictes. Cal saber que a Andorra la presó només és preventiva, i no s'hi poden complir condemnes, tret de les penes que no superin els tres mesos. S'han donat casos en què aquest termini s'ha allargat fins a sis mesos.

El passat dilluns dia 27 es clausura-

El poble bo ha entès —diria més: ha dimissió— i, senzillament, no hi acut. La muntanya ha quedat per a ells sols. Disposen del privilegi d'emparar-se amb la Mare de Déu, malgrat que l'hagin arraconada tan al fons de la nau que ni tan sols es veu. No fos cas que els prenguessin protagonisme.

Fins el dia que el Poble tingui un parell de trons i els retorni al seu lloc. Fins que un dia imperi de nou la política d'abans, més pròpia d'un país petit i modest.

Us heu confós: Els Degaulles amb la concepció de la «grandeur» no tenen cabuda a Andorra. Seria ridícul voler arribar a la sola de la sabata d'aquest gran Patrici francès.

Quan Andorra disposi d'una televisió, podreu fer els «Telenyecos» i acabar de destronar la Diada.

Crec que és aquest el missatge —expressat a la meua manera directa i impertinent— que el Delegat del

Copríncep Episcopal va voler transmetre a través de les seves paraules, mig improvisades, quan parlava de les arrels del Poble envers Meritxell. Una de les coses més encertades que va fer Déu Nostre Senyor va ser d'expulsar els mercaders del Temple. Això mateix hauria de passar a Andorra amb la Diada de la Mare de Déu de Meritxell.

La sensibilitat primària del Poble ho ha copsat i fuig d'uns dictadors que han fet el buit al seu voltant, i que no accepten cap crítica. Per a ells, qualsevol crítica és destructiva.

En canvi, hein estat observant tots com la petita Capella i la Mare de Déu de Canòlich ha esdevingut en el curs d'aquests deu anys la festa popular i d'unió més bonica i més emotiva de l'any.

Aquell dia sí que el Poble participa i es congrega massivament dalt del pla de Canòlich, i no sols són els habitants de la Parròquia de Sant Julià:

tot Andorra hi acut. Aquella participació de la gent, el repartiment dels pans, la presència dels polítics amb espartenyas que no parlen de política i que es comuniquen amb les persones, amb aquella senzillesa: això és un exemple del que hauria de ser la Diada de la Mare de Déu de Meritxell.

Des d'aquest editorial, vull fer patent que el poble de Sant Julià gaudeix d'un privilegi excepcional d'unió entre andorrans, privilegi que s'ha perdut a Meritxell.

Crec que els Coprínceps es trobaran precisament a Sant Julià per demostrar que la unitat espiritual i la compenetració amb el Poble encara s'hi ha preservat.

La setmana vinent parlaré amb més detalls de tots els components d'aquesta gran muralla que comença per la ridícula de fer-se obrir pas amb motoristes, mentre el Poble ha de pujar a peu. □

va l'any judicial andorrà i el dia 3 de novembre s'obria el nou període quinquennal, amb un jutge d'apel·lacions nomenat pel copríncep episcopal. Fins el dia 27, havia estat el torn del jutge nomenat per part del copríncep francès.

La justícia al Principat d'Andorra revesteix un caire peculiar. Depèn di-

caments de cadàvers, morts de manera violenta o en circumstàncies antinaturals. El batlle es persona al lloc dels fets i s'adreça per tres vegades al finat dient-li: «¿Mort, qui t'ha mort?» i la tercera, si no rep resposta, acaba dient «Mort, ets ben mort» i llavors pot aixecar-se el cos.

Les decisions del Tribunal de Corts

sura es caracteritza per l'element de reunir-se en el lloc de la qüestió, a fi de poder jutjar «de visu». Es tracta d'un estament amb tres instàncies. La primera, la formen les autoritats parroquials i actuen en l'àmbit de la seva circumscripció. Es reuneixen en el lloc de litigi, vestits amb capa i tricorni, i després d'escoltar les parts, prenen una decisió. Aquesta sentència és apel·lable. El tribunal de segona instància està format pels cònsols de les altres parròquies, tret dels de la circumscripció afectada. Procedeixen d'igual manera que en la primera instància, i la seva sentència és, així mateix, apel·lable. La tercera instància és formada pels vint-i-vuit consellers generals. El procediment és exacte, tret que la sentència és inapel·lable.

Els drets de l'administrat i els seus deures no disposen de cap normativa. En aquests moments, les autoritats andorranes estan ultimant conjuntament el Codi de l'Administració, un document on es dicten les normes, els drets i els deures pels quals cal regir l'administrat. El dret d'associació, inexistent fins ara a Andorra, està contemplat en aquests textos. Fins ara, el ciutadà només podia recórrer al «recurs en queixa» a les Delegacions Permanents, els representants dels coprínceps en territori respectiu. Quan aquest codi entri en funcionament, aquest recurs desapareixerà. Llavors, es crearà el Tribunal Administratiu i Fiscal, per vetllar sobre el respecte del Codi. La formació del Tribunal encara no s'ha fet pública, però tot indica que estarà format per sis persones: dues designades per cada Veguer i les altres per part dels elegits andorranos.

Segons la memòria redactada pel fiscal sortint, Antoni Sabater, els aspectes més preocupants de l'evolució de la delinqüència al Principat són els delictes de robatori, estafa, xecs sense fons i els relacionats amb la defraudació de la propietat industrial. En els darrers mesos s'observa un creixent nombre de detinguts per causa de tràfic i consum de droga.

Pel que fa als robatoris i atracaments a la via pública, al Principat d'Andorra són quasi desconeguts. Durant aquest estiu va donar-se el primer cas de segrest consumat amb demanda de rescat. Els autors, uns joves de 19 anys, i la segrestada, una noia ex-promesa d'un d'ells. Un cas que en l'audiència va titllar-se de «criaturada», i pel qual es va condemnar els autors del segrest a una pena d'un any i mig de presó ferm i 18 mesos de llibertat condicional. □

SERVEI FOTOGRAFIC, GOVERN D'ANDORRA

El Tribunal de Veeduria en un litigi.

rectament dels dos veguers —representants dels coprínceps en territori andorrà— i els andorrans només hi intervenen en tant que batlles, o sigui jutges d'instrucció. Excepcionalment, aquest anys s'ha nomenat un fiscal adjunt de nacionalitat andorrana; un fet insòlit, ja que tots els magistrats són francesos o espanyols, i fins ara, tots els fiscals eren estrangers.

El Tribunal de Corts és la primera instància penal en què els advocats andorranos pledegen des de fa pocs anys; amb anterioritat, els acusats no tenien dret a la defensa per part de lletrats. Els batlles —jutges d'instrucció— són nomenats per part dels veguers. N'hi ha dos per cada part: la Batllia Francesa i l'Episcopal. Els batlles han de tenir la nacionalitat andorrana, però no necessàriament la carrera de dret. Podria correspondre a la figura del jutge de pau. Constitueixen la primera instància de la justícia civil.

Entre les moltes peculiaritats de la justícia andorrana, regida pel dret romà, i basada també en jurisprudències i en el dret comparatiu amb els països veïns, ja que no té Codi Penal, n'hi ha una que fa referència als aixe-

en matèria penal són inapel·lables; només pot intervenir la gràcia dels coprínceps. Pel que fa a la justícia civil, l'última instància són els Tribunals Superiors de Perpinyà i de la Seu d'Urgell; les causes civils, després dels batlles, poden recórrer al Tribunal de Corts, i en la tercera instància, als Tribunals Superiors.

Els presoners amb penes superiors a tres mesos han de marxar d'Andorra per complir condemna i poden escollir entre les presons franceses o les espanyoles. El Centre de Detenció d'Andorra compta amb vint cel·les, amb prou comoditats, televisió i bon menjar.

La pena de mort existeix a Andorra de dret però no de fet. La darrera sentència data de més de 40 anys. En el cas que el Tribunal dictés una pena capital el problema seria l'aplicació, ja que en el reglament no existeix normativa d'execució.

Hi ha al Principat una institució de justícia, independent de les jurisdiccions civils i penals, que depèn exclusivament i única dels andorranos. Aquest tribunal intervé en les causes de veí a veí, passos de prats i terres, séquies i altres.

Aquest Tribunal de Veeduria o Vi-